

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 549/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Spolku právnej ochrany spotrebiteľa (SPOS), Čajakova 1, Košice, IČO 42 244 552, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Stankom, Obrody 25, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 2/2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1/2018 a takto

r o z h o d o l :

1. Návrhu na prerušenie konania a predloženie otázok podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie Súdnemu dvoru Európskej únie **n e v y h o v u j e .**

2. Ústavnú sťažnosť Spolku právnej ochrany spotrebiteľa (SPOS) **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť Spolku právnej ochrany spotrebiteľa (SPOS), Čajakova 1, Košice, IČO 42 244 552 (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 2/2016 (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1/2018 (ďalej len „napadnutý postup najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu stranou sporu vedenom na krajskom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 2/2016 proti žalovanému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorého predmetom bola abstraktná kontrola v spotrebiteľských veciach. Krajský súd rozsudkom č. k. 12 C 2/2016-302 z 21. novembra 2017 (ďalej len „rozsudok“) žalobu sťažovateľa zamietol.

3. Sťažovateľ uvádza, že podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Stanka, Obrody 25, Košice (ďalej len „právny zástupca“), 9. januára 2018 proti rozsudku odvolanie s elektronicky overeným podpisom realizovaným pomocou mandátneho certifikátu advokáta. Podanie bolo doručované mailom na elektronickú adresu krajského súdu umožňujúcu styk s elektronickou podateľňou podatelnaKSBA@justice.sk.

Dňa 9. januára 2018 pani [REDAKOVANÉ], zamestnankyňa krajského súdu, doručila právnemu zástupcovi sťažovateľa na mailovú adresu [REDAKOVANÉ] správu o doručení odvolania krajskému súdu.

Dňa 10. januára 2018 zamestnanec krajského súdu [REDACTED] doručil právnenému zástupcovi sťažovateľa na mailovú adresu [REDACTED] správu o doručení odvolania krajskému súdu s označením neprečítaná.

4. Sťažovateľ uvádza, že jeho právny zástupca žiadal „zrejme vyššieho súdneho úradníka [REDACTED] o potvrdenie pravosti elektronického podpisu. Pracovníci Krajského súdu v Bratislave advokátsku kanceláriu neupozornili na akýkoľvek problém s elektronickým podpisom.“.

5. Právnenému zástupcovi sťažovateľa bolo 9. februára 2018 doručené oznámenie krajského súdu sp. zn. 12 C 2/2016 z 22. januára 2018, v ktorom krajský súd uviedol, že na odvolanie podané 9. januára 2018 elektronicky (mailom) bez zaručeného elektronického podpisu prihliadať nebude, pretože nebolo v zákonnej lehote doplnené v súlade so zákonom [§ 125 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)].

Právny zástupca sťažovateľa predložil 12. februára 2018 krajskému súdu dôkazy o overení elektronického podpisu. Vo svojom podaní tvrdil, že svoj podpis overil pomocou mandátneho certifikátu advokáta 9. januára 2018. Tuto skutočnosť právny zástupca sťažovateľa osvedčil tzv. print screenom, teda snímku obrazovky súboru ZEP, ktorého kópiu aj predložil krajskému súdu.

Na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa mu krajský súd 1. júna 2018 na mailovú adresu [REDACTED] oznámil, že 27. februára 2018 bol spis zaslaný najvyššiemu súdu na rozhodnutie.

Dňa 3. marca 2020 krajský súd oznámil právnenému zástupcovi sťažovateľa, že odvolanie sťažovateľa podané bez zaručeného elektronického podpisu a nedoplnené v lehote podľa § 125 ods. 2 CSP, ktoré bolo z opatrnosti predložené 28. februára 2018 najvyššiemu súdu, najvyšší súd vrátil 4. marca 2020 spolu so spisom ako predložené bezdôvodne, keďže odvolanie je potrebné považovať za podanie, na ktoré sa neprihliada.

Oznámenie krajského súdu č. k. 12 C 2/2016-374 z 3. marca 2020 prevzal právny zástupca sťažovateľa v elektronickej schránke 6. marca 2020.

6. Namietané porušenie označených práv vidí sťažovateľ v postupe najvyššieho súdu, konkrétne v odmietnutí možnosti sťažovateľa domáhať sa svojho práva na najvyššom súde v súvislosti s podaním odvolania, a to napriek tomu, že krajský súd „*nesplňal podmienky k poskytovaniu kvalifikovanej služby validácie kvalifikovaných elektronických podpisov, pretože nebol kvalifikovaným poskytovateľom dôveryhodných služieb a zároveň neumožnil získať sťažovateľovi výsledok procesu validácie automatizovaným spôsobom, ktorý by bol spoľahlivý a efektívny*“. Napadnutý postup najvyššieho súdu považuje sťažovateľ z ústavného hľadiska za neospravedlňiteľný a neutržateľný.

7. Ťažiskový argument sťažovateľa je ten, že podanie adresované krajskému súdu bolo riadne autorizované podľa osobitného predpisu a o neplatnosti elektronického podpisu nebol právny zástupca sťažovateľa informovaný automatizovaným spôsobom.

8. Sťažovateľ poukazuje na to, že na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo spravodlivosti“) je zverejnená elektronická adresa `podatelnaKSBA@justice.sk`, ktorá umožňovala účastníkom konania doručiť svoje podania súdu elektronickou poštou.

9. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd poskytoval službu kvalifikovaných poskytovateľov dôveryhodných služieb v rozpore s nariadením európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES [ďalej len „nariadenie (EÚ) č. 910/2014“], pretože spoliehajúcej sa strane neumožnil získať výsledok procesu validácie automatizovaným spôsobom, ktorý by bol spoľahlivý a efektívny. Zároveň z rozhodnutia Národného bezpečnostného úradu (ďalej aj „NBÚ“) č. k. 02593/2018/KÚ/OLP-015 z 8. augusta 2018 vyplýva, že krajský súd nie je poskytovateľom kvalifikovaných dôveryhodných služieb podľa nariadenia (EÚ) č. 910/2014. Uvedená skutočnosť tak podľa sťažovateľa znamená, že ak krajský súd v čase podania odvolania nebol poskytovateľom kvalifikovaných dôveryhodných služieb, nebol ani oprávnený poskytovať kvalifikovanú službu validácie kvalifikovaných elektronických podpisov.

10. Sťažovateľ tvrdí, že keďže oznámenie krajského súdu neobsahovalo upozornenie, že jeho podanie nebolo autorizované, resp. výsledok overenia podpisu bol negatívny, došlo aj k porušeniu § 3 ods. 3 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu v znení neskorších predpisov a § 30 ods. 1 až 3 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“).

Sťažovateľ dôvodí, že *„Vzhľadom na princípy právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, súčasťou ktorých je aj oprávnené očakávanie subjektov práv, že príslušné orgány štátu budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov a že tieto budú správne vykladať a aplikovať, nie je z ústavného hľadiska udržateľné, aby dobromyseľný účastník konania spoliehajúc sa na správnosť informácie súdu o zaevidovaní odvolania v súdnom registri nedostal súdnu ochranu svojich práv v plnom rozsahu a to následkom pochybenia, ktorého sa dopustil súd v súvislosti poskytovaním dôveryhodných služieb validácie kvalifikovaných elektronických podpisov a to z dôvodu nezaslania potvrdenia o neplatnosti elektronického podpisu (viď aj nález II. ÚS 62/2012 z 11. októbra 2012).“.*

11. Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 2 ods. 2 písm. c) bodu 8 vykonávacieho rozhodnutia komisie (EÚ) 2015/1506 z 8. septembra 2015, ktorým sa ustanovujú špecifikácie týkajúce sa formátov zdokonalených elektronických podpisov a zdokonalených elektronických pečatí, ktoré môžu subjekty verejného sektora uznávať, podľa článkov 27 ods. 5 a 37 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu (ďalej len „vykonávacie rozhodnutie č. 2015/1506“). V danej veci sa sťažovateľ ako spoliehajúca sa strana spoliehal, že krajský súd včas oznámi akékoľvek problémy súvisiace s validáciou elektronického podpisu, no keďže krajský súd právnomu zástupcovi sťažovateľa neoznámil výsledok procesu validácie, neumožnil mu tak odhaliť akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou. Z čl. 2 ods. 2 ústavy možno podľa mienky sťažovateľa *„vyvodit' príkaz adresovaný všetkým štátnym orgánom,*

a teda aj všeobecným súdom, prijať každé podanie uskutočnené spôsobom, ktorý predpokladá a ustanovuje zákon. Ak tak dotknutý štátny orgán, v danom prípade krajský súd, neurobí, dopustí sa neprípustného zásahu do základných práv dotknutej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorému treba priznať ústavnoprávnu ochranu. Konanie, resp. nečinnosť dotknutého štátneho orgánu, ktorým tento nerešpektuje ústavný príkaz konkretizovaný v dotknutých ustanoveniach zákona, predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu.“.

12. Sťažovateľ ďalej uvádza, že napadnutým postupom krajského súdu došlo aj k porušeniu čl. 25 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 910/2014 tým, že krajský súd „*odmietol elektronické podanie s elektronicky overeným podpisom vyhotoveným s použitím mandátneho certifikátu s tým, že nebolo urobené v elektronickej podobe bez toho, aby právneho zástupcu sťažovateľa informoval o neplatnosti elektronického podpisu automatizovaným spôsobom“.*

13. Vychádzajúc z čl. 33 nariadenia (EÚ) č. 910/2014, podľa ktorého kvalifikovanú službu validácie kvalifikovaných elektronických podpisov môže poskytovať iba kvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodných služieb, a odpovede Národného bezpečnostného úradu zo 16. januára 2020 na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa, z ktorej vyplýva, že krajský súd nie je kvalifikovaným poskytovateľom dôveryhodných služieb, sťažovateľ navrhuje, „*aby ústavný súd po prijatí veci prerušil konanie a predložil podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodne čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva) k výkladu aktov orgánov spoločenstiev Súdnemu dvoru Európskeho spoločenstva nasledujúce predbežné otázky:*

1/ má sa článok 33 Nariadenia (EÚ) č. 910/2014 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej praxi, v zmysle ktorej môže validáciu kvalifikovaných elektronických podpisov poskytovať aj nekvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodnej služby validácie kvalifikovaného elektronického podpisu?

2/ majú sa články 33 Nariadenia (EÚ) č. 910/2014 a čl.2 ods.2 písm. c/ bod 8 VYKONÁVACIEHO ROZHODNUTIA KOMISIE (EÚ) 20151506 z 8. septembra 2015, ktorým sa ustanovujú špecifikácie týkajúce sa formátov zdokonalených elektronických

podpisov a zdokonalených elektronických pečatí, ktoré môžu subjekty verejného sektora uznávať, podľa článkov 27 ods. 5 a 37 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronicke transakcie na vnútornom trhu vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej praxi, v zmysle ktorej orgán verejnej moci odmietne elektronický podpis bez toho, aby doručil spoliehajúcej strane výsledok procesu validácie a neumožnil tak spoliehajúcej sa strane odhaliť akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou a integritou? “.

14. Na základe uvedených dôvodov a po rozhodnutí Súdneho dvora Európskych spoločenstiev [správne má byť Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), pozn.] sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálehom vyslovil:

„1/ Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/2/2016 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a to tým, že právnenému zástupcovi sťažovateľa nedoručil elektronickou formou správny výsledok procesu validácie ktorý by umožnil sťažovateľovi (spoliehajúcej sa strane) odhaliť akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou a integritou.

2/ Najvyšší súd SR v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 1/2018 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že sťažovateľovi odňal jeho procesné práva.

3/ Najvyššiemu súdu SR prikazuje konať o odvolaní podaného sťažovateľom dňa 9.1.2018 elektronickou formou proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp.zn.12C/2/2016 zo dňa 21.11.2017.

4/ Sťažovateľovi - Spolku právnej ochrany spotrebiteľa (SPOS) priznáva finančné zadosťučinenie v sume 12.500,- eur ktorú je povinný Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd v Bratislave zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od doručenia nálezu na účet sťažovateľa.

5/ Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd v Bratislave sú povinné spoločne a nerozdielne v zmysle plnej moci uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 375,24 eur na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

15. Na základe výzvy ústavného súdu sa k obsahu ústavnej sťažnosti vyjadril predseda krajského súdu, ktorý vo vyjadrení sp. zn. 1 Spr V/521/2020 zo 6. októbra 2020 poukázal na procesný postup krajského súdu po doručení odvolania sťažovateľa a uviedol, že *«Z postupu tunajšieho súdu v súvislosti s podaním predmetného odvolania sťažovateľkou bez zaručeného elektronického podpisu vyplýva, že tunajší súd v danom prípade konal s mimoriadnou pozornosťou a opatrnosťou, o čom svedčí aj opakované technické posúdenie predmetného podania zo dňa 09.01.2018, ako aj predloženie danej veci na Najvyšší súd SR.*

K podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľky ďalej uvádzam, že vzhľadom na uvedené rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu zo dňa 8. augusta 2018 č. 02719/2018/KU/OLP-009 považujem interpretáciu predmetných právnych predpisov sťažovateľkou naznačujúcu, že tunajší súd konal v rozpore s ustanoveniami Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (ďalej len „Nariadenie EIDAS“) za účelovú a vytrhnutú z kontextu. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla v zásade rovnaké argumenty ako v správnom konaní pred Národným bezpečnostným úradom (č. 1. 349-355), a to aj napriek tomu, že v predmetnom správnom konaní neobstáli.

K bodom IIb/-IIe/ uvádzam, že z konštatovania Národného bezpečnostného úradu, že tunajší súd nemá udelený samostatný kvalifikovaný štatút, nevyplýva, že by tunajší súd porušil príslušné právne normy, naopak, dokazuje to, že tým pádom nemohlo dôjsť k porušeniu ustanovenia § 14 ods. 6 zákona č. 272/2016 Z. z. zo strany tunajšieho súdu. Krajský súd v Bratislave neposkytuje služby validácie, nakoľko elektronické podania (ktoré sú odosielané prostredníctvom e-mailu ako to bolo aj v predmetnom prípade) sú doručované prostredníctvom centrálnej elektronickej podateľne rezortu Ministerstva spravodlivosti SR. Vzhľadom na to nemohlo v týchto bodoch dôjsť k porušeniu príslušných právnych predpisov zo strany tunajšieho súdu, nakoľko notifikácia resp. validácia elektronických podaní prebieha automaticky, a to prostredníctvom centrálného portálu MS

SR. V zmysle ustanovenia čl. 2 ods. 3 písm. a) inštrukcie MS SR č. 17594/2012-110 o postupe pri prijímaní, overovaní a evidencii elektronických podaní na súdy podpísaných zaručeným elektronickým podpisom (ďalej len „inštrukcia o ZEP“), elektronické podania prijímajú súdy na určenej e-mailovej adrese. Podľa ustanovenia čl. 3 ods. 1 inštrukcie o ZEP, po prijatí elektronického podania na určenej e-mailovej adrese systém elektronickej podateľne pre dokumenty e-mailu vyhovujúce formátu zaručeného elektronického podpisu automaticky odošle e-mailom osobe realizujúcej podanie potvrdenie o prijatí podania. Kópia tohto e-mailu sa automaticky odošle aj zodpovedným osobám. Podľa ustanovenia čl. 4 ods. 1 inštrukcie o ZEP, overenie elektronického podania na určenej e-mailovej adrese vykoná elektronická podateľňa automaticky.

V bode II/f. sťažovateľka uvádza, že Krajský súd v Bratislave v danej veci v rozpore s ustanovením čl. 25 ods. 1 Nariadenia EIDAS nezákonne odmietol právny účinok elektronického podpisu. Odvolanie zo dňa 09.01.2018 bolo podané formou e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu, o čom svedčí aj originál predmetného podania, ktorý preskúmal aj Národný bezpečnostný úrad. Navyše ustanovenie čl. 25 ods. 1 Nariadenia EIDAS sa zaoberá výlučne prípustnosťou (obyčajného) elektronického podpisu ako dôkazu v súdnom konaní a nevyplýva z neho, že by mal elektronický podpis rovnaké právne účinky ako kvalifikovaný elektronický podpis. Nariadenie EIDAS výslovne vymedzuje tri typy elektronických podpisov, a to: (a) (jednoduchý) elektronický podpis, (b) zaručený elektronický podpis a (c) kvalifikovaný elektronický podpis, ktorý je založený na kvalifikovanom certifikáte pre elektronické podpisy, pričom právne účinky každého z týchto typov podpisov sú iné. To, že (jednoduchý) elektronický podpis nemožno odmietnuť ako dôkaz v zmysle ustanovenia čl. 25 ods. 1 Nariadenia EIDAS, nemožno interpretovať tak, že (jednoduchý) elektronický podpis má rovnaké právne účinky ako kvalifikovaný elektronický podpis.».

II.

Relevantná právna úprava

16. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

21. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

22. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie sťažovateľom označených práv (bod 1 tohto uznesenia) napadnutým postupom krajského súdu, ktorý v súvislosti so sťažovateľom podaným odvolaním s „*elektronicky overeným podpisom realizovaným pomocou mandátneho certifikátu advokáta*“, doručeným mailom na adresu podatelnaKSBA@justice.sk, sťažovateľa neinformoval o výsledku procesu validácie a napadnutým postupom najvyššieho súdu, ktorý vrátil spis vedený krajským súdom pod sp. zn. 12 C 2/2016 krajskému súdu ako predložený bezdôvodne, čím odňal sťažovateľovi možnosť domáhať sa svojho práva na najvyššom súde.

23. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu

25. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

26. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom.

27. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti a zo zásady viazanosti rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde), ústavný súd ustálil, že predmetom ústavnoprávneho prieskumu je v časti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti krajskému súdu jeho postup spočívajúci výhradne v tom „že právnemu zástupcovi sťažovateľa nedoručil elektronickou formu správny výsledok procesu validácie, ktorý by umožnil sťažovateľovi (spoliehajúcej sa strane) odhaliť akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou a integritou“, ako to explicitne uviedol sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti.

28. Ústavný súd zároveň dáva do pozornosti, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti svoju argumentáciu takmer výhradne upriamil na postup krajského súdu, ktorým v súvislosti so sťažovateľom podaným odvolaním s „elektronicky overeným podpisom realizovaným pomocou mandátneho certifikátu advokáta“, doručeným mailom na adresu [REDACTED], sťažovateľa neinformoval o výsledku procesu validácie.

29. Bez toho, aby sa ústavný súd zaoberal podrobnou sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa, konštatuje, že v prípade sťažovateľom, v petite ústavnej sťažnosti špecifikovaného napadnutého postupu, spočívajúceho v nedoručení výsledku procesu validácie kvalifikovaného elektronického podpisu, ide o úkon administratívno-technického charakteru, ktorého účelom je potvrdenie toho, či kvalifikovaný elektronický podpis, ktorým je podpísané podanie doručované elektronickou formou, je platný.

30. Na základe uvedeného je teda zrejmé, že samotný sťažovateľom vymedzený administratívny postup nie je spôsobilý zasiahnuť do práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného ústavou a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného dohovorom bez toho, aby sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napadol oznámenie krajského súdu č. k. 12 C 2/2016-333 z 22. januára 2018 o tom, že na jeho podanie, odvolanie doručené 9. januára 2018 mailom bez zaručeného elektronického podpisu, prihliadať nebude, ktoré samo osebe má potenciál zasiahnuť do sťažovateľom označených práv. Oznámenie krajského súdu, že na podanie sťažovateľa nebude prihliadať, však ústavnou sťažnosťou napadnuté nebolo.

31. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v tomto prípade neexistuje žiadna vzájomná príčinná súvislosť medzi napadnutým postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 2/2016 a namietaným porušením práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom najvyššieho súdu

32. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

33. Postup súdov v konaní a jeho kvalita predurčená zákonom je vyjadrením základného práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Ochrana základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 54/97, IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 16/09).

34. Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v čl. 46 až čl. 50 ústavy (porov. I. ÚS 117/05). Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného

procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (porov. II. ÚS 88/01). Ochrana základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou (m. m. I. ÚS 54/97, IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 16/09).

35. Úlohou ústavného súdu v konkrétnom prípade je posúdiť súlad napadnutého postupu najvyššieho súdu v kontexte zaručenia práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Na tento účel sa ústavný súd oboznámil s obsahom súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 12 C 2/2016, z ktorého zistil, že po tom, ako krajský súd zistil, že podanie sťažovateľa, odvolanie doručené 9. januára 2018 mailom na adresu [REDAKOVANÉ], neobsahovalo zaručený (teraz kvalifikovaný, pozn.) elektronický podpis a nebolo v zákonnej lehote doplnené v listinnej podobe, 23. februára 2018 z opatrnosti predložil uvedený spis spolu s opravným prostriedkom sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 12 C 2/2006-302 z 21. novembra 2017 najvyššiemu súdu ako odvolaciemu súdu. V prípise krajský súd uviedol, že odvolanie sťažovateľa *„bolo podané prostredníctvom elektronických prostriedkov bez zaručeného elektronického podpisu dňa 09.01.2018 (č.l. 310), pričom nebolo písomne doplnené v lehote podľa § 125 ods. 2 C.s.p. a preto sa na takéto podanie neprihliada (súd z tohto dôvodu odvolanie nedoručoval protistrane)“*. Z obsahu prípisu ďalej vyplýva, že krajský súd preveril podanie sťažovateľa prostredníctvom technika krajského súdu, ktorý zistil, že dokument, odvolanie sťažovateľa, nebol podpísaný elektronickým zaručeným podpisom, o čom svedčí výpis z podateľne. Dňa 8. marca 2018 krajský súd doručil najvyššiemu súdu na vedomie podanie právneho zástupcu sťažovateľa, návrh na začatie konania o spáchaní správneho deliktu adresovaný Národnému bezpečnostnému úradu. Dňa 17. augusta 2018 krajský súd doručil najvyššiemu súdu na vedomie rozhodnutie NBÚ č. 02719/2018/KÚ/OLP-009 z 8. augusta 2018 (ďalej len „rozhodnutie NBÚ“), na základe ktorého NBÚ zastavil konanie vo veci uloženia pokuty za porušenie povinnosti podľa § 14 ods. 3 zákona č. 272/2016 Z. z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie

na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o dôveryhodných službách) v znení neskorších predpisov, ktorého sa mal dopustiť krajský súd tým, že odmietol prijať odvolanie proti rozsudku č. k. 12 C 2/2006-302 z 21. novembra 2017, pretože nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu. Z rozhodnutia NBÚ vyplýva, že NBÚ preskúmal originál elektronického podania, ktoré mu krajský súd poskytol vo formáte, v akom mu bolo podanie doručené, a vyhodnotil, že toto podanie nebolo podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom a krajský súd v procesnom postupe nepochybil.

36. Najvyšší súd prípisom sp. zn. 7 Co 1/2018 z 13. februára 2020 vrátil spis vedený pod sp. zn. 12 C 2/2016 krajskému súdu ako predložený bezdôvodne, keďže nevznikol dôvod na jeho predloženie odvolaciemu súdu. Najvyšší súd okrem iného v prípise poukázal na zistenia plynúce z rozhodnutia NBÚ a ďalej uviedol, že keďže zo spisu preukázateľne vyplýva, že išlo o elektronické podanie bez kvalifikovaného elektronického podpisu, teda bez autorizácie, vzťahujú sa na také podanie podmienky podľa § 125 ods. 2 CSP, a keďže sťažovateľ svoje podanie nedoplnil, neprihliada sa naň. Uvedené krajský súd sťažovateľovi aj oznámil. Najvyšší súd dodal, že krajský súd mal postupovať podľa § 132 a § 132a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 543/2005 Z. z.“) v spojení s ustanoveniami zákona o e-Governmente a spis ďalej nepredkladať najvyššiemu súdu.

37. Z obsahu spisu vedeného krajským súdom pod sp. zn. 12 C 2/2016 vyplýva, že tvrdenie sťažovateľa, že podanie adresované krajskému súdu bolo riadne autorizované podľa osobitného predpisu, a to „*elektronicky overeným podpisom realizovaným pomocou mandátneho certifikátu advokáta*“, sa nezakladá na pravde. Na tomto mieste je podstatné uviesť, že sťažovateľ mal možnosť preukázať svoje tvrdenie, keď ho krajský súd v oznámení č. k. 12 C 2/2016-333 z 22. januára 2018 upovedomil, že v prípade, ak podal odvolanie v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu, je potrebné túto skutočnosť preukázať. Zo zistení krajského súdu, ako aj NBÚ (rozhodnutie NBÚ č. 1. 363

spisu) vyplynulo, že podanie sťažovateľa doručené mailom krajskému súdu kvalifikovaný elektronický podpis neobsahovalo.

38. Ústavný súd pripomína, že ústavná sťažnosť sa týka skutkových zistení správneho súdu o neplatnosti overenia podpisu, ktoré však ústavný súd nemá právomoc verifikovať, pretože nie je skutkovým súdom, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

39. Podľa § 125 ods. ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

Podľa § 125 ods. ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

40. Pokiaľ za týchto skutkových okolností krajský súd oznámil sťažovateľovi (oznámenie č. k. 12 C 2/2016-333 z 22. januára 2018), že na jeho odvolanie podané 9. januára 2018 elektronicky mailom bez zaručeného (teraz kvalifikovaného, pozn.) elektronického podpisu neprihliada, pretože nebolo podľa § 125 ods. 2 CSP v zákonnej lehote doplnené, nemal právny dôvod vec postupovať na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

41. Podľa § 132a vyhlášky č. 543/2005 Z. z. podanie, ktoré bolo urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu, sa ihneď po prijatí odovzdá podateľni na ďalší postup podľa § 129. Ak má byť podľa predpisov o konaní pred súdmi takéto podanie doplnené v zákonom ustanovenej lehote a nedôjde k jeho doplneniu, na podanie sa ďalej neprihliada a táto skutočnosť sa vyznačí v aplikácii.

42. Najvyšší súd tým, že spis vedený pod sp. zn. 12 C 2/2016 vrátil ako predložený bezdôvodne, rešpektoval platnú procesnoprávnu úpravu vzťahujúcu sa na formu a prijímanie podaní, postupoval v zmysle relevantných na vec sa vzťahujúcich ustanovení právnych predpisov a jeho postup nemožno považovať za svojvoľný.

43. Postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Súhlas s argumentáciou sťažovateľa by naopak viedol k absurdnému záveru, a to, že rešpektovaniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zodpovedá taký postup súdov, ktorý nie je v súlade s platnou právnou úpravou ich konania a rozhodovania.

44. Ústavný súd v závere opakovane upozorňuje na zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, zvlášť, keď je účastník (sťažovateľ) zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý má vytvorené možnosti na elektronickú komunikáciu s orgánmi verejnej moci a vzhľadom na to by mal byť dostatočne pripravený tieto prostriedky kvalifikovaným spôsobom používať (vrátane bdelosti nad skutočnosťou, či jeho podanie bolo doručené správne subjektu a v správnom formáte).

45. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým postupom najvyššieho súdu a možným porušením sťažovateľom označených práv, pretože najvyšší súd postupoval v absolútnom súlade s platným právom, a len samotná skutočnosť, že sťažovateľ s uvedeným postupom nesúhlasí, nemôže viesť k záveru o arbitrárnosti názoru alebo svojvôli v postupe súdu.

46. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa napadnutý postup najvyššieho súdu spochybňoval, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým postupom krajského súdu a najvyššieho súdu

47. Ústavný súd zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy majú charakter ústavných princípov, resp. všeobecných interpretačných pravidiel, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní ústavy, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd vyplývajúcich z ústavy a dohovoru, možno v tomto konaní uvažovať o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody (m. m. IV. ÚS 119/07, IV. ÚS 332/2012). Pretože v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení základného práva podľa ústavy ani práva podľa dohovoru, nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.4 K návrhu na prerušenie konania pred ústavným súdom

48. Obsahom ústavnej sťažnosti je aj návrh sťažovateľa na prerušenie konania pred ústavným súdom a návrh na predloženie otázok podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) Súdnemu dvoru.

49. Účelom a podstatou konania o prejudiciálnej otázke je podľa stabilizovanej judikatúry Súdneho dvora spolupráca vnútroštátneho súdu so Súdnym dvorom pri výklade práva Európskej únie (ďalej aj „EÚ“). Konanie podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (teraz čl. 267 ZFEÚ) je založené na del'be úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom. Je vecou len vnútroštátneho súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za súdne rozhodnutie, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozsudku o prejudiciálnej otázke pre vydanie rozsudku vo veci samej, ako aj relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru. V dôsledku toho je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, pokiaľ sa položené otázky týkajú výkladu práva Európskej únie (napríklad rozsudok z 11. 7. 2006, Chacón Navas, C 13/05, bod 32 a tam citovaná judikatúra).

50. Podľa čl. 267 ods. 1 a 3 ZFEÚ sú sudy členských štátov, proti rozhodnutiu ktorých už niet opravného prostriedku, povinné predložiť Súdnemu dvoru predbežnú (prejudiciálnu) otázku týkajúcu sa výkladu zmlúv alebo platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie. Je nesporné, že proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný žiadny ďalší opravný prostriedok, ústavný súd preto v tomto postavení nepochybne je súdom poslednej inštanície v zmysle čl. 267 ods. 3 ZFEÚ s povinnosťou položiť predbežnú (prejudiciálnu) otázku Súdnemu dvoru.

51. Povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva EÚ a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku (pozri Mazák, J., Jánošíková, M. Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava : IURA EDITION, 2009, s. 420), konkrétne ak:

a) odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej,

b) ide o otázku, ktorá bola v skutkovo a právne podobnom prípade vyriešená Súdny dvorom, alebo o právnu otázku, ktorá sa vyriešila v judikatúre Súdneho dvora bez zreteľa na to, v akých konaniach bola predložená (princíp „acte éclairé“), alebo ak

c) je výklad práva EÚ taký jasný, že nevznikajú žiadne rozumné pochybnosti o výsledku (princíp „acte clair“).

52. V prípade, ak sú uvedené podmienky splnené, všeobecný súd môže a musí aplikovať právo EÚ, resp. musí mu priznať účinky závislé okrem iného aj od druhu prameňa, v ktorom je predmetné pravidlo vyjadrené, bez toho, aby sa musel obrátiť s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor.

53. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. IV. ÚS 142/2013), podľa ktorej je vecou vnútroštátneho (všeobecného) súdu, pred ktorým začal spor a ktorý nesie zodpovednosť za rozhodnutie vo veci samej, posúdiť so zreteľom na konkrétne okolnosti veci nevyhnutnosť rozhodnutia Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke na vydanie rozsudku vo veci samej, relevantnosť otázok, ktoré Súdnemu dvoru položí (napr. IV. ÚS 206/08, II. ÚS 129/2010, II. ÚS 163/2010),

ako aj to, či sú splnené predpoklady, za ktorých vnútroštátny súd konajúci o veci nemá povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru (m. m. IV. ÚS 108/2010, II. ÚS 690/2017).

54. Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré dostatočne odôvodňuje nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, nepredstavuje porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku z 20. 9. 2011, sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07).

55. S poukazom na uvedené možno formulovať záver, že len zásadné a kvalifikované pochybenie pri rozhodovaní o (ne)predložení prejudiciálnej otázky, ktoré môže spočívať vo svojvoľnom či na prvý pohľad celkom nesprávnom nepredložení prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v prípade, keď súd sám o interpretácii práva EÚ mal pochybnosti a predbežnú otázku nepredložil, má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, keďže týmto spôsobom by bola svojvoľne popretá právomoc Súdneho dvora (II. ÚS 129/2010, porovnaj aj rozhodnutie Spolkového ústavného súdu BVerfGE 82, 159 a uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 154/08 z 30. 6. 2008).

56. Predmetom sťažovateľovom navrhovaných otázok je výklad čl. 33 nariadenia EÚ č. 910/2014 a čl. 2 ods. 2 písm. c) bodu 8 vykonávacieho rozhodnutia č. 2015/1506, vo vzťahu ku ktorým sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd predložil Súdnemu dvoru tieto otázky:

„1/ má sa článok 33 Nariadenia (EÚ) č. 910/2014 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej praxi, v zmysle ktorej môže validáciu kvalifikovaných elektronických podpisov poskytovať aj nekvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodnej služby validácie kvalifikovaného elektronického podpisu?

2/ majú sa články 33 Nariadenia (EÚ) č. 910/2014 a čl.2 ods.2 písm. c/ bod 8 VYKONÁVACIEHO ROZHODNUTIA KOMISIE (/EÚ) 20151506 z 8. septembra 2015, ktorým sa ustanovujú špecifikácie týkajúce sa formátov zdokonalených elektronických podpisov a zdokonalených elektronických pečatí, ktoré môžu subjekty verejného sektora uznávať, podľa článkov 27 ods. 5 a 37 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

(EÚ) č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej praxi, v zmysle ktorej orgán verejnej moci odmietne elektronický podpis bez toho, aby doručil spoliehajúcej strane výsledok procesu validácie a neumožnil tak spoliehajúcej sa strane odhaliť akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou a integritou? “

57. Podľa čl. 33 ods. 1 nariadenia EÚ č. 910/2014 kvalifikovanú službu validácie kvalifikovaných elektronických podpisov môže poskytovať iba kvalifikovaný poskytovateľ dôveryhodných služieb, ktorý: a) poskytuje validáciu v súlade s čl. 32 ods. 1 a b) spoliehajúcim sa stranám umožňuje získať výsledok procesu validácie automatizovaným spôsobom, ktorý je spoľahlivý, efektívny a ktorý obsahuje zdokonalený elektronický podpis alebo zdokonalenú elektronickú pečať poskytovateľa kvalifikovanej služby validácie.

Podľa čl. 33 ods. 2 nariadenia EÚ č. 910/2014 komisia môže prostredníctvom vykonávacích aktov určiť referenčné čísla noriem pre kvalifikovanú službu validácie uvedenú v odseku 1. Ak služba validácie kvalifikovaných elektronických podpisov spĺňa uvedené normy, zastáva sa názor, že je v súlade s požiadavkami stanovenými v odseku 1. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v čl. 48 ods. 2.

Podľa čl. 2 ods. 2 písm. c) bodu 8 vykonávacieho rozhodnutia č. 2015/1506 možnosti validácie podpisu musia potvrdzovať platnosť elektronického podpisu za predpokladu, že systém použitý na validáciu zdokonaleného elektronického podpisu poskytuje spoliehajúcej sa strane správny výsledok procesu validácie a umožňuje spoliehajúcej sa strane odhaliť akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou.

58. Návrh na podanie výkladu citovaných ustanovení Súdny dvorom sťažovateľ odôvodnil tým, že z vyjadrení NBÚ (list z 27. februára 2018 a zo 16. januára 2020) vyplýva, že krajský súd nie je kvalifikovaným poskytovateľom dôveryhodných služieb v zmysle čl. 33 nariadenia (EÚ) č. 910/2014, a tak tým, že vo veci sťažovateľa mal kvalifikovanú službu validácie kvalifikovaných elektronických podpisov poskytovať krajský súd, postupoval v rozpore s tým článkom nariadenia. Zároveň tým, že krajský súd podľa presvedčenia sťažovateľa mu neoznámil správny výsledok procesu validácie a znemožnil mu tým odhaliť

akékoľvek problémy súvisiace s bezpečnosťou a integritou, postupoval v rozpore s čl. 2 ods. 2 písm. c) bodom 8 vykonávacieho rozhodnutia č. 2015/1506.

59. Ústavný súd konštatuje, že prejudiciálne otázky navrhované sťažovateľom k výkladu čl. 33 nariadenia EÚ č. 910/2014 a čl. 2 ods. 2 písm. c) bodu 8 vykonávacieho rozhodnutia komisie (EÚ) č. 2015/1506 nie sú vo veci sťažovateľa relevantné, pretože požadovaný výklad ustanovení aktov orgánov EÚ nemá žiadnu súvislosť s predmetom konania a odpoveď na prejudiciálne otázky nemôže mať žiaden vplyv pre rozhodnutie vo veci sťažovateľa.

60. Návrh sťažovateľa na predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru vychádza z nesprávnej premisy, že kvalifikovanú službu validácie kvalifikovaných elektronických podpisov mal vo veci sťažovateľa poskytovať krajský súd, ktorý nie je kvalifikovaným poskytovateľom dôveryhodných služieb, a tak mal byť postup krajského súdu v rozpore s čl. 33 nariadenia (EÚ) č. 910/2014. Je pravdou, že krajský súd nie je kvalifikovaným poskytovateľom dôveryhodných služieb, nemá udelený samostatný kvalifikovaný štatút, ako to vyplýva aj z rozhodnutia NBÚ, no zároveň krajský súd ani neposkytuje služby validácie, pretože elektronické podania, ktoré sú odosielané prostredníctvom mailu (ako to bolo aj v prípade sťažovateľa), sú doručované prostredníctvom centrálnej elektronickej podateľne rezortu ministerstva spravodlivosti. Validácia elektronických podaní prebieha automaticky, a to prostredníctvom centrálného portálu ministerstva spravodlivosti. V zmysle ustanovenia čl. 2 ods. 3 písm. a) inštrukcie ministerstva spravodlivosti č. 17594/2012-110 o postupe pri prijímaní, overovaní a evidencii elektronických podaní na súde podpísaných zaručeným elektronickým podpisom (ďalej len „inštrukcia o ZEP“) elektronické podania prijímajú súde na určenej mailovej adrese. Podľa ustanovenia čl. 3 ods. 1 inštrukcie o ZEP po prijatí elektronického podania na určenej mailovej adrese systém elektronickej podateľne pre dokumenty mailu vyhovujúce formátu zaručeného elektronického podpisu automaticky odošle mailom osobe realizujúcej podanie potvrdenie o prijatí podania. Kópia tohto mailu sa automaticky odošle aj zodpovedným osobám. Podľa ustanovenia čl. 4 ods. 1 inštrukcie o ZEP overenie elektronického podania na určenej mailovej adrese vykoná elektronická podateľňa

automaticky. Kvalifikovanú službu validácie kvalifikovaných elektronických podpisov poskytujú kvalifikovaní poskytovatelia dôveryhodných služieb, ktorým NBÚ udelil kvalifikovaný štatút a ktorí sú vedení v dôveryhodnom zozname vedeným Národným bezpečnostným úradom.

61. Odhliadnuc od uvedeného, validácia, tak ako ju definuje čl. 3 bod 41 nariadenia (EÚ) č. 910/2014, je proces overenia a potvrdenia, že elektronický podpis alebo elektronická pečať sú platné. Nariadenie (EÚ) č. 910/2014 rozlišuje tri typy elektronických podpisov, a to (jednoduchý) elektronický podpis, zdokonalený elektronický podpis a kvalifikovaný elektronický podpis, ktorý je založený na kvalifikovanom certifikáte pre elektronické podpisy, pričom právne účinky každého z týchto typov podpisov sú rozdielne. Článok 33 nariadenia (EÚ) č. 910/2014 upravuje podmienky poskytovania kvalifikovanej služby validácie kvalifikovaných elektronických podpisov a čl. 2 ods. 2 písm. c) bod 8 vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) č. 2015/1506 upravuje možnosti validácie zdokonaleného elektronického podpisu. Ani jedno z uvedených ustanovení teda nie je aplikovateľné v prípade sťažovateľa, ktorého podanie doručené krajskému súdu elektronickou poštou, mailom, kvalifikovaný elektronický podpis neobsahovalo.

62. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd návrhu sťažovateľa na prerušenie konania a predloženie otázok podľa čl. 267 ZFEÚ Súdnemu dvoru nevyhovel.

63. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu